

Sintaxi Catalana

Codi: 100696

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	3	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Jaume Mateu Fontanals

Correu electrònic: Jaume.Mateu@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cal haver cursat l'assignatura *Llengua Catalana* de primer curs. A més, s'ha de tenir un bon domini instrumental de la llengua catalana, tant oral com escrit, i s'ha de dominar la normativa gramatical.

Objectius

L'assignatura de Sintaxi catalana (codi: 100696) consisteix en l'estudi de les relacions entre el lèxic i la sintaxi del català. Aquest curs forma part del grup d'assignatures obligatòries de la matèria "Llengua catalana: sincronia i diacronia".

OBJECTIUS FORMATIUS:

- ser capaç d'analitzar estructures sintàctiques bàsiques
- ser capaç de relacionar les propietats del lèxic amb la forma de les estructures sintàctiques
- ser capaç de distingir quins aspectes del significat lèxic són rellevants per a la gramàtica i quins no ho són
- ser capaç d'analitzar les propietats sintàctiques i semàntiques de diferents tipus de predicats i d'estructures argumentals
- ser capaç d'analitzar les propietats sintàctiques i semàntiques de frases fetes i altres expressions lexicalitzades del català
- ser capaç d'analitzar les propietats sintàctiques i semàntiques de la formació de mots (derivació i composició) del català
- ser capaç de distingir, a partir d'una teoria lèxica, quins mots són (im)possibles

Competències

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar, amb l'ajuda dels conceptes de la teoria lingüística i les aportacions de la lingüística aplicada quan correspongui, les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
2. Aplicar adequadament i reflexivament els principis prescriptius de la llengua catalana estàndard oral i escrita.
3. Conèixer les estructures sintàctiques de l'oració simple, complexa, modalitzada i discursivament marcada.
4. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.

Continguts

El pla d'estudis del grau filològic combinat es troba en procés d'actualització, de manera que aquesta assignatura s'imparteix amb docència alternativa amb l'assignatura Lèxic i Gramàtica (codi: 105827), de la qual podeu consultar la Guia Docent a la fitxa web del Grau en Filologia Catalana: estudis de literatura i lingüística.

Els continguts que es tractaran en aquesta assignatura són els següents:

- o La sintaxi com a projecció del lèxic
- o Selecció categorial i selecció semàntica
- o Estructura argumental i tipus de predicats
- o Aspecte lèxic i aspecte gramatical
- o Propietats sintàctiques i semàntiques de la derivació i la composició

CONTINGUTS DESGLOSSATS:

1. Introducció a les relacions entre el lèxic i la sintaxi

Competència lèxica i competència sintàctica. Informació gramatical de les entrades lèxiques. Selecció semàntica i selecció categorial. La sintaxi com a projecció de les dependències lèxiques. La redundància en els components lèxic i sintàctic. Sintaxi lliure i sintaxi lexicalitzada. Tipus d'expressions lexicalitzades. Frases fetes i concurrències lèxiques.

2. Lèxic i sintaxi

L'estructura argumental i la projecció dels arguments a la sintaxi. Predicats, arguments i adjunts. Tipus de predicats. La noció transcategorial de predicat. Predicació primària i predicació secundària. Estructura argumental i tipus de construccions passives. Estructures sintàctiques d'elevació i de control.

Classes lexicosemàntiques de verbs. Anàlisi lèxica dels verbs i estructura semàntica: l'estructura eventiva. Aspecte lèxic (*Aktionsart*): estats, activitats, assoliments i realitzacions. Tipus d'estructures eventives. Relacions entre l'aspecte lèxic i l'aspecte gramatical. El concepte de delimitació coma propietat transcategorial.

Classes lexicosintàctiques de verbs. Verbs transitius, inergatius i inacusatius. Anàlisi lèxica dels verbs i estructura sintàctica: sintaxi lèxica de l'estructura argumental. Tipus d'estructures argumentals. Alternances de l'estructura argumental. Verbs lleugers i verbs plens. Formació lexicosintàctica de verbs: processos d'incorporació i conflació. Verbs possibles i verbs impossibles. Patrons de lexicalització: el pas del llatí al català.

Formació de mots derivats i l'herència de l'estructura argumental en l'àmbit nominal. Les nominalitzacions. Nominals de procés i de resultat. Noms complexos amb valor agentiu i instrumental. Mots derivats adjectivals: el cas dels adjectius en *-ble*. Formació de mots compostos i estructura argumental. Tipus de compostos. El català i l'anomenat 'paràmetre de la composició'.

Metodologia

Es combinaran les explicacions teòriques del programa amb la resolució d'exercicis, la discussió i l'anàlisi de casos.

Al Campus Virtual l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de temes i pràctiques d'aula	52	2,08	1, 2, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Discussió de textos de la bibliografia i resolució d'exercicis	19	0,76	1, 2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Estudi dels apunts i la bibliografia	40	1,6	1, 2, 3, 4

Avaluació

L'avaluació es farà a partir de:

- (a) Examen final: 50%
- (b) Exercicis d'anàlisi sintàctica: 20%
- (c) Treball-ressenya: 20%
- (d) Activitats complementàries: 10%

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informarà l'alumnat del procediment i data de revisió de les qualificacions. La nota mínima per a aprovar l'assignatura és 5.

La recuperació d'aquesta assignatura consistirà en una prova, que valdrà un 50%. Per poder realitzar-la s'hauran de complir les dues condicions següents: haver obtingut una qualificació mitjana igual o superior a 3,5 i haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.

La qualificació màxima global que es pot obtenir a la recuperació és de 5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor vetllarà perquè l'estudiantat hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats complementàries	10%	3,5	0,14	1
Examen final	50%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4
Exercicis d'anàlisi lexicosintàctica	20%	17	0,68	1, 2, 3, 4
Treball-ressenya d'un article	20%	17	0,68	1, 2, 3, 4

Bibliografia

Bosque, Ignacio (1989/2015²). *Las categorías gramaticales*. Madrid: Síntesis.

Bosque, Ignacio (2004). "Sobre la redundancia y las formas de interpretarla". Treball disponible en pdf al web personal de l'autor: <https://sites.google.com/site/ignaciobosquemunoz/>

Bosque, Ignacio i Javier Gutiérrez-Rexach (2009). *Fundamentos de sintaxis formal*. [cap. 5 "Léxico y sintaxis", pàg. 241-341]. Madrid: Akal.

Cabré, Teresa i Jaume Mateu. (1998). "Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català". *Quaderns. Revista de Traducció* 2: 65-81.

De Miguel, Elena (ed.). (2009). *Panorama de la lexicología*. Barcelona: Ariel Letras.

Demonte, Violeta (2006). "Qué es sintáctico y qué es léxico en la interficie entre sintaxis y léxico-semántica: hipótesis y conjeturas." *Signo y Señal* 15: 17-42. Article disponible en pdf:

<https://palabrasparavioleta.weebly.com/uploads/9/6/4/6/9646574/2006-signo-lexico-sintaxis.pdf>

Escandell-Vidal, M. Victoria (2007). *Apuntes de Semántica léxica*. [cap. 7 "Entre léxico y sintaxis", pàg. 129-148]. *Cuadernos de la UNED*. Madrid.

Espinal, M. Teresa i Jaume Mateu (2005). "La llengua a les frases fetes". *Artículos de Didáctica de la Lengua i de la Literatura* 36: 20–31.

Fábregas, Antonio (2013). *La morfología. El análisis de la palabra compleja*. Madrid: Síntesis.

Ginebra, Jordi i Pere Navarro (2015). "Concurrències lèxiques en català i en espanyol: uns quants contrastos." En À. Martín Escribà et al. (eds.). *Actes del Setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Universitat de Salamanca, 1-6 de juliol de 2012*, vol. 2, pàg. 217–228. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Gràcia, Lluïsa (1994). *Morfologia lèxica. L'herència de l'estructura argumental*. Col·lecció Biblioteca Lingüística Catalana. Universitat de València.

Marantz, Alec (1997). "No Escape from Syntax. Don't Try Morphological Analysis in the Privacy of Your Own Lexicon". *UPenn Working Papers in Linguistics* 4.2: 201-225.

Mateu, Jaume (2002). "Lexicologia II. L'estructura semàntica de les unitats lèxiques". Dins M. Teresa Espinal (coord.). *Semàntica. Del significat del mot al significat de l'oració*, pàg. 139-182. Barcelona: Ariel Lingüística.

Mateu, Jaume (2015). "La estructura argumental". Dins Àngel J. Gallego (ed.). *Perspectivas de sintaxis formal*, pàg. 111-148. Madrid: Akal.

Mateu, Jaume (2020). "Lexicalized Syntax: Phraseology". Dins Joan A. Argenter i Jens Lüdtke (eds.). *Manual of Catalan Linguistics*. Berlín: De Gruyter.

Morimoto, Yuko (2017²). *El aspecto léxico: delimitación*. Madrid: Arco Libros.

Pustejovsky, James i Olga Batiukova (2019). *The Lexicon*. Col·lecció: *Cambridge Textbooks in Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rosselló, Joana (2008²). "El SV: verb i arguments verbals". Dins Joan Solà et al. (dir.). *Gramàtica del català contemporani*. Cap. 13, vol. 2. Barcelona: Empúries.

Programari

No hi ha cap programari específic.